ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ

ਬਨਾਮ

ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਰਾਜ

(2023 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2625)

ਨਵੰਬਰ 29, 2023

[ਸੀ.ਟੀ. ਰਵੀਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਸੁਧਾਂਸ਼ੂ ਧੂਲੀਆ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾ:

ਧਾਰਾ 409, ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ; ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਲਈ।

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973-ਐੱਸਐੱਸ.26, 29, 12, 323; ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860ਐੱਸ.409 ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ, ਜਦੋਂ, ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਕੇਸ ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ- ਧਾਰਾ 409 ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਣਨ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਜੋ ਕਿ 10 ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਤੇ ਦੋ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ 7 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਰੀਰਕ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੀ 8 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕੈਦ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧੀਨ ਜੁਰਮ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੈ:

ਫੜਿਆ ਗਿਆ: ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਜੁਰਮ ਅਧੀਨ 409, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. 'ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹੈ- ਫਿਰ ਵੀ, ਇਹ ਐੱਸ ਦੇ ਪਾਠ ਤੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਸਥਿਤੀ ਹੈ। .26 ਖੁਦ ਕਿ ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਤੋਂ ਸੀ.ਆਰ. ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੀਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਸੀਆਰ.ਪੀਸੀ ਦੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਇਸ ਵਾਕਾਂਸ਼ ਨਾਲ ਖੁੱਲ੍ਹਦਾ ਹੈ, "ਇਸ ਕੋਡ ਦੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ" ਸੀਆਰ.ਪੀਸੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ, ਜਦੋਂ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਹੈ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. - "ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ" ਅਤੇ 'ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ' ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਨੋਟ ਨੰਬਰ (2) ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਾ ਸਿਰਫ਼ 'ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ' ਵਿੱਚ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ 'ਚੀਫ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ' ਨੂੰ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਐੱਸ.12 ਤੋਂ, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਖੇਤਰ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ - ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 409 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੁਆਰਾ ਸੀ.ਆਰ. .ਪੀਸੀ, ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਇੱਕ ਚੀਫ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਧਾਰਾ 323 ਦੇ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਸਕੈਨਿੰਗ,

ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗੀ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, "ਜਿਸ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ", ਉਸ ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਉਹ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ, ਅਧਿਕਾਰ ਅਧੀਨ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੈ - ਆਮ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਸਬੰਧਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਸੀ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਅਜੀਬ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਕਿ ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਜ਼ਾ 7 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 8 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੈਦ ਕੱਟ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਅਤੇ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ 86 ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ 10 ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਹੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਰਾਏਪੁਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਹ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ - ਸਬੰਧਤ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਅਧਿਆਇ XVIII, ਸੀਆਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਵੇਗੀ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਪੀਸੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਆਰਟੀਕਲ 21 ਪ੍ਰਾਈਜ਼ ਚਿਟਸ ਅਤੇ ਮਨੀ ਸਰਕੂਲੇਸ਼ਨ ਸਕੀਮਾਂ (ਬੈਨਿੰਗ) ਐਕਟ, 1978 - ਨੈਗੋਸ਼ੀਏਬਲ ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟਸ ਐਕਟ, 1881। [ਪੈਰਾ 11, 12, 26, 27]

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973- ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਨੋਟ ਨੰਬਰ (2); ਐੱਸਐੱਸ.3(1)(ਸੀ), 12:

ਹੋਲਡ: ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ 'ਪਹਿਲੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ' ਅਤੇ 'ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ' ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ, 'ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ' ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਪਰੀਤ-ਨਿਰਮਾਣ 'ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ' ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ.ਆਰ. ਪੀਸੀ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪਾਰਾ 15, 16]

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਲਾਅ ਆਬਜੈਕਟ ਆਫ਼ ਪੇਨੋਲੋਜੀ - ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973-ਐੱਸਐੱਸ.3(1)(ਸੀ), 29, 31:

ਆਯੋਜਤ: ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ, ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ 29 (1) ਜਾਂ 29 (2), ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ., ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਐੱਸ.31, ਸੀ.ਆਰ. ਪੀਸੀ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕਈ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 29(1) ਜਾਂ 29(2), ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਪੁਰਾਣੇ ਕੋਡ, 1898 ਦੇ ਸ.34 ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 18]

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ - ਆਰਟੀਕਲ 21 - ਤੇਜ਼ ਮੁਕੱਦਮਾ, ਨਿਰਪੱਖ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ - ਚਰਚਾ ਦੀ ਲੋੜ।

ਜ਼ਾਬਤਾ ਫ਼ੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ, 1973-ਐੱਸ.300(1):

ਆਯੋਜਤ: ਉਪਬੰਧ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 300 (1), ਸੀ.ਆਰ. ਪੀ.ਸੀ., ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ (ਜੇਕਰ ਉਸ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਸੀ) ਕਿਉਂਕਿ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਦੂਜੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਐੱਮaxiਐੱਮਐੱਸ' ਨਮੋ ਦੇਬੇਟ ਬਿਸ ਵੇਕਸਾਰੀ'। [ਪੈਰਾ 20]

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, 1973- ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ, ਸਰਵੇਖਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ - ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

ਹੋਲਡ: ਐੱਸ.409, ।ਪੀਸੀ ਸਮੇਤ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਤੋਂ ਸੀਆਰ. ਪੀਸੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ "ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ" ਵਰਗੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ - ਕੁਝ ਅਪਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਤੀਬਰਤਾ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਹੈ ਜੋ ਫੋਰਮ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣਾਇਕ ਕਾਰਕ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਦਰਜਾਬੰਦੀ। [ਪਾਰਾ 21, 24]

ਮੇਨਕਾ ਗਾਂਧੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ, ਏਆਈਆਰ (1978) ਐਸਸੀ 597: [1978] 2 ਐਸਸੀਆਰ 621; ਅਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ ਅੰਤੁਲੇ ਬਨਾਮ ਆਰ.ਐਸ. ਨਾਇਕ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. (1992) ਐੱਸਸੀ 1701: [1991] 3 ਐੱਸuਪੀਪੀ। ਐੱਸਸੀਆਰ 325; ਬੁਧਨ ਚੌਧਰੀ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. (1955) ਐੱਸਸੀ 191: [1955] 1 ਐੱਸਸੀਆਰ 1045-ਅਨੁਸਾਰਿਤ।

ਹੁਸੈਨਾਰਾ ਖਾਤੂਨ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. v. ਗ੍ਰਹਿ ਸਕੱਤਰ, ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ, (1980) 1 ਐੱਸਸੀਸੀ 81: [1979] 3 ਐੱਸਸੀਆਰ 169; ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ., (2009) 1 ਐੱਸਸੀਸੀ 441: [2008] 14 ਐੱਸਸੀਆਰ 1049- ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2023 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ.2625।

2019 ਦੇ ਐੱਮਸੀਆਰਸੀ ਨੰਬਰ 1730 ਵਿੱਚ ਬਿਲਾਸਪੁਰ ਵਿਖੇ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 18.04.2019 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਵਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਐਡ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਸੌਰਭ ਰਾਏ, ਐਲ.ਡੀ. ਏ.ਏ.ਜੀ., ਸੁਮੀਰ ਸੋਢੀ, ਪ੍ਰਬੁੱਧ ਸਿੰਘ, ਯਸ਼ ਗੁਪਤਾ, ਐਡਵ. ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੀ.ਟੀ. ਰਵੀਕੁਮਾਰ, ਜੇ.

1. ਐੱਮਸੀਆਰਸੀ ਨੰਬਰ 1730/2019 ਵਿੱਚ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਬਿਲਾਸਪੁਰ ਵਿਖੇ 18.04.2019 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਅਪੀਲ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਬੇਲੋੜੀ ਦੇਰੀ ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਹੁਣ, ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਲਝਣ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 420, 409/34 ਅਤੇ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਰਾਜ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਨਿਊ ਰਾਜੇਂਦਰ ਨਗਰ, ਰਾਏਪੁਰ ਦੀ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 22/2015 ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਰਾਏਪੁਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇੰਡੀਅਨ ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860 ਦੀ 120B (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਖੇਪ 'ਆਈਪੀਸੀ' ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ) ਅਤੇ ਇਨਾਮ ਚਿੱਟਸ ਅਤੇ ਮਨੀ ਸਰਕੂਲੇਸ਼ਨ ਸਕੀਮਾਂ (ਬੈਨਿੰਗ) ਐਕਟ, 1978 (ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਲਈ 'ਬੈਨਿੰਗ ਐਕਟ') ਅਤੇ ਧਾਰਾ 138 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਤੇ 4 ਨੈਗੋਸ਼ੀਏਬਲ ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟਸ ਐਕਟ, 1881. ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 29(1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ (ਛੋਟੇ 'ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ.' ਲਈ) ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਰਾਏਪੁਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਜਿੱਥੇ ਹੁਣ ਕੇਸ ਲੰਬਿਤ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ, ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ 7 ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹੋਰ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹੀ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਸਬੂਤ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਢੁਕਵੇਂ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅੱਠ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਕੈਦ ਭੁਗਤ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਮਹਿਜ਼ ਇੱਕ ਘਟਨਾ ਸਮਝਣਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸੁਲਝਾਉਣ ਜਾਂ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਸਹੀ ਜਾਂ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ। ਐਸਐਲਪੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਜਾਂ ਨਾ ਦੇਣ ਦੇ ਸਵਾਲ ਤੋਂ ਪਰੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਘਿਣਾਉਣੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਪਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਜੀਬ ਸਥਿਤੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸੋਚਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਭਰ ਰਹੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਲਝਣ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਗਰਭਪਾਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਪੱਖ ਸੁਣਵਾਈ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਉਚੇਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ।

2. ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਵਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਸ਼੍ਰੀ ਸੌਰਭ ਰਾਏ, ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਸੁਮੀਰ ਸੋਢੀ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਰਾਜ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਕ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

3. ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਲਈ ਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 409, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਣਨ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ 10 ਸਾਲ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਦੋ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਦੱਸੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ। ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 02.08.2023 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 8 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਕੈਦ ਭੁਗਤ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਰਾਜ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਭਗੌੜੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ

ਨੂੰ ਫੜਨ ਲਈ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਕਦਮਾਂ ਬਾਰੇ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਮੰਗਿਆ ਅਤੇ ਮਿਤੀ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਪੜਾਅ ਨੂੰ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

4. ਮਿਤੀ 02.08.2023 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਰਾਜ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੈਸਰਜ਼ ਐਚਬੀਐਨ ਡੇਅਰੀਜ਼ ਐਂਡ ਅਲਾਈਡ ਲਿਮਟਿਡ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਮੂਹਿਕ ਨਿਵੇਸ਼ ਯੋਜਨਾ (ਸੀਆਈਐਸ) ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਨੇ ਝੂਠੇ ਭਰੋਸੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਗਭਗ 97,707 ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਤੋਂ ਭਾਰੀ ਰਕਮਾਂ ਦੀ ਉਗਰਾਹੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ। ਦੋ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟਾਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਇੱਕ 2015 ਦੀ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 22 ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਫਰਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਬਿਊਰੋ ਆਫ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ 02.02.2015 ਨੂੰ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ 15.10.2015 ਨੂੰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵੇਲੇ ਮਾਮਲਾ ਇਸਤਗਾਸਾ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੈ ਜਿੱਥੇ 10 ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ 76 ਹੋਰ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਬਾਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ 15.10.2015 ਨੂੰ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ, ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਕੱਲੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ 86 ਗਵਾਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ 10 ਦੀ ਹੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 8 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਦੀ ਕੈਦ ਭੁਗਤ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਕਲਮ-ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਜੁਰਮ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਢੰਗ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਢੁਕਵੀਂ, ਢੁਕਵੀਂ, ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਤੇ ਅਨੁਪਾਤਕ ਸਜ਼ਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ। ਇਹ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਅਣਜਾਣ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ "ਦੋਸ਼ੀ" ਦਾ ਟੈਗ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ? ਪਰ, ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

5. ਆਈਪੀਸੀ, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧੀਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਬੰਧਿਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਲਝਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੁੱਦੇ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਘੋਖਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਮੌਜੂਦ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 8 ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੈਦ ਭੁਗਤ ਚੁੱਕਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਤੇਜ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਨਿਰਪੱਖ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਹੈ। ਸਾਲ ਜਦੋਂ ਕਿ ਜਿਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੁਣ ਉਸਦਾ ਮਾਮਲਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ 7 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੇਨਕਾ ਗਾਂਧੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ' ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਤੇਜ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਚਮਕ ਨੂੰ ਮੰਨਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ ਸਬੰਧੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਅੰਤੁਲੇ ਬਨਾਮ ਆਰ.ਐਸ. ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਨਾਇਕ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 21 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਿਰਪੱਖ, ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਤੇਜ਼

ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧੀਨ ਚਿੰਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

"ਰਿਮਾਂਡ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਜਿੰਨੀ ਹੋ ਸਕੇ ਘੱਟ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੇਲੋੜੀ ਜਾਂ ਬੇਲੋੜੀ ਲੰਬੀ ਕੈਦ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।"

6. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੈਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾਤਮਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ, ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਕੇਸ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਗੈਰ-ਅਨੁਸਾਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰੇਗਾ, ਨਾ ਕਿ, ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਤੇ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੁਝ ਢੁਕਵੇਂ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜਿਸਦਾ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੌਜੂਦ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਮੁੜ ਦੁਹਰਾਉਣ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਸੁਰਾਗ/ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਇੱਕ ਰਚਨਾਤਮਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

7. ਧਾਰਾ 300 (1) ਕਰੋੜ ਦਾ ਹਵਾਲਾ। ਪੀਸੀ, ਜੋ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਂ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਉਸ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਪਰਾਧ, ਅਜਿਹੇ ਇੱਕ ਰਚਨਾਤਮਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਣਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੈਕਸਿਮ 'ਨੇਮੋ ਡੇਬੇਟ ਬਿਸ ਵੇਕਸਾਰੀ' 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਬੰਧਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਡਰ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਢੁਕਵੇਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਹੁਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਨਵੇਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਲੰਮੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਮਾਮਲਾ ਇਸ ਸਮੇਂ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਟਿੱਪਣੀ ਲਈ ਤਰਕ ਜਾਣਨ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

8. ਅਧਿਆਇ III, ਸੀ.ਆਰ. ਪੀਸੀ 3 ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨਾਲ ਡੀਲ ਕਰਦਾ ਹੈ।,

(i) ਅਦਾਲਤਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ;

(ii) ਉਹ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਜੋ ਇਹ ਅਦਾਲਤਾਂ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕਈ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਪਾਸ ਕਰਨ ਸਮੇਤ ਸੁਣਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ; ਅਤੇ

(iii) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੇ ਢੰਗ।

9. ਸੈਕਸ਼ਨ 26, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ., ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:- "26. ਅਦਾਲਤਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧ ਮੁਕੱਦਮੇ ਯੋਗ ਹਨ। - ਇਸ ਕੋਡ ਦੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, -

(ਏ) ਇੰਡੀਅਨ ਪੀਨਲ ਕੋਡ (1860 ਦਾ 45) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ-

(i) ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਜਾਂ

(ii) ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ, ਜਾਂ

(iii) ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹਾ ਅਪਰਾਧ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ;..."

(ਅੰਡਰਲਾਈਨ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ)

10. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੁਆਰਾ ਸੀਆਰ. ਪੀਸੀ, ਧਾਰਾ 409, ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ "ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ" ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇਯੋਗ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 26 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਵਾਕੰਸ਼ 'ਇਸ ਕੋਡ ਦੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ', ਅਤੇ 'ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ' 'ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਗੰਭੀਰ ਭਾਸ਼ਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਧਾਰਾ 409, ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਣਨ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੈ ਜੋ ਕਿ 10 ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਵੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 29, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਚੀਫ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੋਈ ਵੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। 7 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ। ਇਸਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ 2 ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ 3 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਕੈਦ ਜਾਂ 10,000/- ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜੁਰਮਾਨਾ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ, ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਾਰਾ 173 (2), ਸੀ.ਆਰ. ਪੀ.ਸੀ. ਨੂੰ ਧਾਰਾ 409 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਿਆਂ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਬੈਨਿੰਗ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਕਾਰਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ 15.10.2015 ਨੂੰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਿਰਫ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਪੜਾਅ ਤੱਕ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 8 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਅੰਡਰ ਟਰਾਇਲ ਕੈਦੀ ਵਜੋਂ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕੈਦ ਦੀ ਅਧਿਕਤਮ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਵੱਧ। ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਫਿਰ ਵੀ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ 86 ਗਵਾਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 10 ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਤੱਕ ਹੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰ ਸਕੀ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਸ ਸਮੇਂ ਸੁਣਵਾਈ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਰਪੱਖ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਬਰੀ ਹੋਣ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਕੋਈ ਵੀ ਧਿਰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸਦੀ ਧਾਰਾ 409, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧੀਨ ਜੁਰਮ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਧਾਰਾ 409, ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਆਖਿਰਕਾਰ, ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 300(1), ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਦੁਬਾਰਾ ਨਵੇਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ

ਰੱਖ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਅਸੀਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਮੋੜ 'ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਹੁਸੈਨਾਰਾ ਖਾਤੂਨ ਅਤੇ ਓਰਸ ਵਿਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। v. ਗ੍ਰਹਿ ਸਕੱਤਰ, ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ, ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਦੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਤੇਜ਼ ਮੁਕੱਦਮਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਦਾ ਇੱਕ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ। ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ। ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਸੁਣਵਾਈ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਮੁਕੱਦਮਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਨਿਰਪੱਖ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ, ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਨਿਰਪੱਖਤਾ, ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੂਰਾ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਸਪੁਰਦਗੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਹੀ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਰਾਏਪੁਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਕੇਸ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੀ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ।

11. ਹੁਣ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਾਂਗੇ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਅਜੀਬ ਅਤੇ ਅਜੀਬ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸੁਲਝਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਨਿਰਪੱਖ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੰਭਵ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਧਾਰਾ 26, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਇਸਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (ii) ਇਹ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਾਈਡਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (iii) ਇਹ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਵਿੱਚ ਘਟੀਆ ਹੈ। ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦਾ ਰੈਂਕ ਸਿਰਫ ਸੀਆਰ.ਪੀਸੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸਦੇ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਯੋਗ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੁਆਰਾ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਨੂੰ ਧਾਰਾ 409 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ, ਆਈਪੀਸੀ 'ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ' ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਸੈਕਸ਼ਨ 26 ਦੇ ਪਾਠ ਤੋਂ ਹੀ ਇਹ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਤੋਂ ਸੀ.ਆਰ. ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੀਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਸੀਆਰ.ਪੀਸੀ ਦੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਇਸ ਲਈ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੈਕਸ਼ਨ ਖੁਦ ਇਸ ਵਾਕਾਂਸ਼ ਨਾਲ ਖੁੱਲ੍ਹਦਾ ਹੈ, "ਇਸ ਕੋਡ ਦੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ।" ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਬੁਧਨ ਚੌਧਰੀ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੱਤ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਸਮਰਥਨ ਮਿਲੇਗਾ, ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਪੁਰਾਣੇ ਕੋਡ, 1898 ਦੇ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 28 (ਧਾਰਾ 26, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ.) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਧਾਰਾ 'ਕੋਡ ਦੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ' ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਅਨੁਸੂਚੀ (ਪੁਰਾਣਾ ਕੋਡ, 1898) ਕੋਡ ਦੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ:-

"6...

ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 28 "ਇਸ ਕੋਡ ਦੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ" ਧਾਰਾ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਧਾਰਾ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 30 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਸਮੇਤ ਕੋਡ ਦੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਧਾਰਾ 30

ਦਾ ਪਾਠ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਉਪਬੰਧ "ਸੈਕਸ਼ਨ 28 ਜਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 29 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ" ਸੰਚਾਲਿਤ ਕਰੋ। ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 28 ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 30 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

...

12. ਇਸੇ ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, 'ਸੀਆਰ.ਪੀਸੀ' ਵਿੱਚ ਪੁਰਾਣੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਹ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀਆਰ.ਪੀਸੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ, ਜਦੋਂ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਹੈ ਸੀਆਰ.ਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸੀਆਰ.ਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਹ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

13. ਹੁਣ, ਅਸੀਂ ਹੋਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਵਾਂਗੇ। ਸੈਕਸ਼ਨ 3(1)(ਸੀ), ਸੀਆਰ.ਪੀਸੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:-

"ਸੈਕਸ਼ਨ 3 (1)। ਇਸ ਕੋਡ ਵਿੱਚ, -

(a).....

(i).....

(ii).....

(ਬੀ).....

(ਸੀ) ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ, -

(i) ਇੱਕ ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ;

(ii) ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ;

14. ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਨੋਟ ਨੰਬਰ (2) ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ, ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:-

"ਇਸ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ, (i) ਸਮੀਕਰਨ "ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ" ਅਤੇ "ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ" ਵਿੱਚ ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਪਰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨਹੀਂ.....

15. ਸਾਡੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਨੋਟ ਨੰਬਰ (2) ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ 'ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ' ਅਤੇ 'ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ' ਸ਼ਬਦ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ 'ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ' ਵਿੱਚ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਸਗੋਂ 'ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ' ਵਿੱਚ ਵੀ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। '। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਧਾਰਾ 12, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ:-

"ਐੱਸ.12. ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਅਤੇ ਵਧੀਕ ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਆਦਿ-

(1) ਹਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ (ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਖੇਤਰ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ) ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਇੱਕ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰੇਗੀ"।

(ਅੰਡਰਲਾਈਨ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ)

16. ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ 'ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ' ਅਤੇ 'ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ', 'ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ' ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਉਲਟ-ਉਸਾਰੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਵੇਗੀ। ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ 'ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ' ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਵਿਪਰੀਤ ਉਸਾਰੀ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ.ਆਰ. ਪੀਸੀ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

17. ਕੀ ਸਾਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਮੰਨ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਚੋਣ, ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 409, ਆਈਪੀਸੀ ਸਰਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਘੱਟ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਸੰਕੋਚ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ? ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਸਬੰਧਤ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਧਾਰਾ 173 (2), ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅੰਤਮ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਬੰਧਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਅੱਗੇ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਰਜ ਕਰ ਸਕੇ। ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ/ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਆਪਣੀ ਮਿੱਠੀ ਇੱਛਾ ਅਨੁਸਾਰ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਤਬਾਹੀ ਮਚਾ ਦੇਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 29, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (1) ਅਤੇ (2) ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ: -

ਧਾਰਾ 29

"(1) ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ ਸੱਤ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੋਈ ਵੀ ਸਜ਼ਾ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(2) ਪਹਿਲੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸਜ਼ਾ, ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨਾ [ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ] ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।"

18. ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਅਣਸੁਖਾਵੀਂ ਜਾਂ ਅਣਚਾਹੇ ਸਥਿਤੀ, ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਸਮੇਂ ਸਿਰ, ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਭਿਆਸ ਦੁਆਰਾ ਟਾਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਲਈ।

ਪਰ ਫਿਰ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਹੀ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 409, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧੀਨ ਦੰਡ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਘਟਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਅਪਰਾਧੀ ਸਿਰਫ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸਿਰਫ਼ 7 ਸਾਲ ਦੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਤੀਬਰਤਾ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸਜ਼ਾ ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 409, ਆਈਪੀਸੀ ਦੁਆਰਾ 10 ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 29 (1) ਜਾਂ 29 (2) ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਵੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਣ ਲਈ ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਪਹਿਲੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ।), ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ., ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਉਸ ਧਾਰਾ 31 ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਲਈ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਸੀ.ਆਰ. ਪੀਸੀ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕਈ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 29(1) ਜਾਂ 29(2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਬਾਈਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ, ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਇਹ ਪੁਰਾਣੇ ਕੋਡ, 1898 ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਪਿਥੀਲੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਟਾਲਣ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਹੱਲ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਘਾਟ, ਧਾਰਾ 409, ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਜ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੁਆਰਾ ਸਬੰਧਤ ਦੋਸ਼ੀ ਜਾਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਲਈ ਕੋਈ ਪੱਖਪਾਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਲਈ 7 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜਾਂ ਵੱਧ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ। , ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਣਨ ਦੇ, ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ। ਅਸੀਂ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਵਾਂਗੇ।

19. ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਮਨ ਅਤੇ ਵਾਰੰਟ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਅਜ਼ਮਾਇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਢੰਗ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਕੇਸਾਂ ਤੋਂ ਆਮ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸੰਮਨ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਚੈਪਟਰ XX, ਸੀਆਰ.ਪੀਸੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਵਾਰੰਟ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਚੈਪਟਰ XIX, ਸੀਆਰ.ਪੀਸੀ ਵਿੱਚ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਅਤੇ ਵੱਖਰੀਆਂ ਹਨ। ਉੱਥੇ ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਅਧਿਆਇ XVIII, ਸੀਆਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪੀ.ਸੀ. ਨਿਰਸੰਦੇਹ, ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀਆਰ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਪੀ.ਸੀ., ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ।

20. ਯਕੀਨਨ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਅਜ਼ਮਾਇਸ਼ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 300 (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸੀ.ਆਰ. ਪੀ.ਸੀ., ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ (ਜੇਕਰ ਉਸ ਉੱਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਸੀ) ਕਿਉਂਕਿ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਦੂਜਾ ਮੁਕੱਦਮਾ. ਜਦੋਂ ਇਹ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਬੰਧਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਜੁਰਮ ਲਈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਜਿਹਾ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

21. ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਤੋਂ ਸੀਆਰ ਤੱਕ ਇੱਕ ਸਰਵੇਖਣ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੀ ਉਚਿਤ ਹੈ। ਪੀ.ਸੀ., ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਸਰਵੇਖਣ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਦਰਜੇਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ (ਅਪਰਾਧੀਆਂ) 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਸਰਵੇਖਣ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲੇਗਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 409, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਸਮੇਤ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਸਬੰਧਤ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਤੋਂ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੀਸੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ "ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ" ਵਰਗੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਅਪਵਾਦ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨਯੋਗ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਕਿਤੇ ਵੀ ਵਿਆਖਿਆਕਾਰ ਨਹੀਂ ਲੱਭ ਸਕੇ।

22. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਆਸਾਨ ਸੰਦਰਭ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਅਜਿਹੇ ਸਰਵੇਖਣ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸਾਰਣੀ ਵਾਲੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੇਖਾਂਗੇ: -

ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ	ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਹੈ	ਸੀਆਰ. ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਾਇਲਬਲ
ਧਾਰਾ 121	ਮੌਤ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ।	ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ
ਧਾਰਾ 121ਏ	ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ।	ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ
ਧਾਰਾ 122	ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ	ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ
ਧਾਰਾ 124 ਏ	ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਕੈਦ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।	ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ
ਧਾਰਾ 125	ਉਮਰ ਕੈਦ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਜਾਂ 7 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ।	ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ
ਧਾਰਾ 128	ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ।	ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ
ਧਾਰਾ 130	ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ।	ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ
ਧਾਰਾ 131	ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ।	ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ
ਧਾਰਾ 132	ਮੌਤ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਹੈ। ਜੁਰਮਾਨਾ ਨਾਲ.	ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ
ਧਾਰਾ 194	ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਜੋ ਦਸ ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ।	ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ

ਧਾਰਾ 222	ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਣਨ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਜੋ ਕਿ ਚੌਦਾਂ ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ।	ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ
ਧਾਰਾ 225 (ਪੈਰਾ V)	ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ ਦਸ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਣਨ ਦੀ ਕੈਦ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ।	ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ
ਧਾਰਾ 232	ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ।	ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ
ਧਾਰਾ 238	ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ।	ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ
ਧਾਰਾ 255	ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਣਨ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਜੋ ਦਸ ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ।	ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ
ਧਾਰਾ 302	ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਮੌਤ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ।	ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ
ਧਾਰਾ 304 (ਪੈਰਾ I)	ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ।	ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ
ਧਾਰਾ 305	ਮੌਤ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਹੈ।	ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ
ਧਾਰਾ 307	ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ।	ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ
ਧਾਰਾ 307 (ਪੈਰਾ II)	ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ।	ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ
ਧਾਰਾ 307 (ਪੈਰਾ III)	ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ।	ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ
ਧਾਰਾ 311	ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਉਮਰ ਕੈਦ।	ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ
ਧਾਰਾ 313 (ਪੈਰਾ I)	ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ।	ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ
ਧਾਰਾ 314(ਪਰਾ II)	ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ।	ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ
ਧਾਰਾ 326 ਏ	ਦਸ ਸਾਲ ਜੋ ਉਮਰ ਕੈਦ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੇ ਹਨ।	ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ
ਧਾਰਾ 329	ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ।	ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ
ਧਾਰਾ 363ਏ(2)	ਉਮਰ ਕੈਦ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ।	ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ
ਧਾਰਾ 364	ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ 10 ਸਾਲ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ (ਆਰ.ਆਈ.)।	ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ
ਧਾਰਾ 364 ਏ	ਮੌਤ ਜਾਂ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਜੁਰਮਾਨਾ ਨਾਲ ਜੀਵਨ ਲਈ.	ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ
ਧਾਰਾ 370(3)	ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ।	ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ
ਧਾਰਾ 370(4)	ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ।	ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ

ਧਾਰਾ 370(5)	ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ 14 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ।	ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ
ਧਾਰਾ 370(6)	ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਉਮਰ ਕੈਦ।	ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ
ਧਾਰਾ 370(7)	ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਉਮਰ ਕੈਦ।	ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ
ਧਾਰਾ 371	ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ।	ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ
ਧਾਰਾ 376	ਆਰ। ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ 10 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਪਰ ਜੋ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਉਮਰ ਕੈਦ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ।	ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ
ਧਾਰਾ 376ਏ	ਆਰ। ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ 20 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਪਰ ਜੋ ਉਮਰ ਕੈਦ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕੈਦ, ਜਾਂ ਮੌਤ ਨਾਲ ਹੋਵੇਗਾ।	ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ
ਧਾਰਾ 376AB	ਆਰ। ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਲਈ ਜੋ ਵੀਹ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਪਰ ਜੋ ਉਮਰ ਕੈਦ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕੈਦ, ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਜਾਂ ਮੌਤ ਨਾਲ।	ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ
ਧਾਰਾ 376 ਡੀ	ਆਰ। ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਲਈ ਜੋ ਵੀਹ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਪਰ ਜੋ ਉਮਰ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕੈਦ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਵੇਗਾ।	ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ
ਧਾਰਾ 376 ਡੀ.ਏ	ਉਮਰ ਕੈਦ, ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੋਵੇਗਾ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਜੀਵਨ ਦੀ ਬਾਕੀ ਬਚੀ ਕੈਦ, ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ।	ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ
ਸੈਕਸ਼ਨ 376DB	ਉਮਰ ਕੈਦ, ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੋਵੇਗਾ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕੈਦ, ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨਾਲ, ਜਾਂ ਮੌਤ ਨਾਲ।	ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ
ਧਾਰਾ 376 ਈ	ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੋਵੇਗਾ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਕੁਦਰਤੀ ਜੀਵਨ ਲਈ, ਜਾਂ ਮੌਤ ਨਾਲ।	ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ
ਧਾਰਾ 395	ਉਮਰ ਕੈਦ, ਜਾਂ ਆਰ। ਨਾਲ ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਲਈ ਜੋ ਦਸ ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ।	ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ
ਧਾਰਾ 396	ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ, ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ, ਜਾਂ ਆਰ। ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਲਈ ਜੋ ਦਸ ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ।	ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ
ਧਾਰਾ 400	ਉਮਰ ਕੈਦ, ਜਾਂ ਆਰ। ਨਾਲ ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਲਈ ਜੋ ਦਸ ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ।	ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ

ਧਾਰਾ 412	ਉਮਰ ਕੈਦ, ਜਾਂ ਆਰ। ਨਾਲ ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਲਈ ਜੋ ਦਸ ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ।	ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ
ਧਾਰਾ 413	ਉਮਰ ਕੈਦ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਣਨ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਜੋ ਦਸ ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ।	ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ
ਧਾਰਾ 436	ਉਮਰ ਕੈਦ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਣਨ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਜੋ ਦਸ ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ।	ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ
ਧਾਰਾ 438	ਉਮਰ ਕੈਦ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਣਨ ਦੀ ਕੈਦ ਜੋ ਦਸ ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ।	ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ
ਧਾਰਾ 449	ਉਮਰ ਕੈਦ, ਜਾਂ ਦਸ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ, ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ।	ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ
ਧਾਰਾ 459	ਉਮਰ ਕੈਦ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਣਨ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਜੋ ਦਸ ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ।	ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ
ਧਾਰਾ 460	ਉਮਰ ਕੈਦ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਣਨ ਦੀ ਕੈਦ ਜੋ ਦਸ ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ।	ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ
ਧਾਰਾ 489 ਏ	ਉਮਰ ਕੈਦ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਣਨ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਜੋ ਦਸ ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ।	ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ
ਧਾਰਾ 489 ਬੀ	ਉਮਰ ਕੈਦ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਣਨ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਜੋ ਦਸ ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ।	ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ
ਧਾਰਾ 489 ਡੀ	ਉਮਰ ਕੈਦ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਣਨ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਜੋ ਦਸ ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ।	ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ

23. ਧਾਰਾ 53, ਆਈਪੀਸੀ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੂਜੀ ਅਤਿਅੰਤ ਸਜ਼ਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧੀ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀ.ਆਰ. ਪੀਸੀ, ਪਹਿਲਾਂ ਉਹਨਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਦਰਜਾਬੰਦੀ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਸੀਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 26 ਅਤੇ 29 ਸੀਆਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੱਢ ਲਿਆ ਹੈ। ਪੀ.ਸੀ.

ਧਾਰਾ 28, ਸੀਆਰ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ. ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪੀ.ਸੀ. ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:-

"28. ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। - (1) ਇੱਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੋਈ ਵੀ ਸਜ਼ਾ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(2) ਇੱਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਜਾਂ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੋਈ ਵੀ ਸਜ਼ਾ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗੀ।

(3) ਇੱਕ ਸਹਾਇਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ ਦਸ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੋਈ ਵੀ ਸਜ਼ਾ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

24. ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਕਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸਕੈਨਿੰਗ ਇਹ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਕੁਝ ਅਪਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਤੀਬਰਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣਾਇਕ ਕਾਰਕ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਦਰਜੇਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਫੋਰਮ। ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਸਕੈਨਿੰਗ ਇਹ ਵੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਕੁਝ ਅਪਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਸਜ਼ਾ ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ 10 ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਕੈਦ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਫੋਰਮ ਹਮੇਸ਼ਾ " ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ" ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦਾ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਜਾਂ/ਅਤੇ ਘਿਨਾਉਣੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਅਤਿਅੰਤ ਸਜ਼ਾ ਅਯੋਗ ਹੈ, ਅਧਿਆਇ XVIII, ਸੀਆਰ.ਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 300 (1) ਸੀਆਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੀਸੀ ਅਤੇ ਕਲਮ-ਵਿਗਿਆਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਢੁਕਵੀਂ, ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਤੇ ਅਨੁਪਾਤਕ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾ ਕੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਨਿਰਪੱਖ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ, ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੋਵਾਂ ਲਈ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੀ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖੁਦ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਇਹ ਸਬੰਧਤ ਦੋਸ਼ੀ ਜਾਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਪੱਖਪਾਤ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਸਮਾਜ ਲਈ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਡਾਇਲਾਜ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਧਾਰਾ 409, ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣਾ ਹੀ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ।

25. ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਇਸ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਮਿਟਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਚਨਬੱਧਤਾ 'ਤੇ ਹੀ ਕੇਸ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ, ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਲਝਣ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸੀਆਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧਤਾ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਵਰਤੋਂ. ਪੀਸੀ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਟਾਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਦੋਸ਼ੀ ਮੁੱਖ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ

ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਰਾਏਪੁਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 409, ।ਪੀਸੀ ਸਮੇਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਕਿ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਡਾਇਲਾਜ 'ਤੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਦੀ ਗਲਤ ਵਿਆਖਿਆ ਜਾਂ ਗਲਤਫਹਿਮੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿ ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਹੋਣ 'ਤੇ 7 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਸਜ਼ਾ, ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ 10 ਸਾਲ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਤੱਕ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਾਂਗੇ।

26. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਰਾਏਪੁਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ 86 ਵਿੱਚੋਂ 10 ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਇੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚਰਚਾ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀਆਰ ਦੀ ਸਕੀਮ ਦੁਆਰਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ. ਪੀ.ਸੀ., ਇੱਕ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੇ ਹਨ, ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਸਬੰਧਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਵਚਨਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 409 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ, ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੁਆਰਾ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਲਈ, ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਇਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। . ਫਿਲਹਾਲ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਰਾਏਪੁਰ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਕੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 325, ਸੀ.ਆਰ. ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪੀ.ਸੀ. ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਧਾਰਾ 323, ਸੀਆਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੀਸੀ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ: -

"323. ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਦੋਂ, ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਕੇਸ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ, ਕਿਸੇ ਜੁਰਮ ਦੀ ਕਿਸੇ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ, ਇਹ ਉਸ ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸ ਉਹ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ

ਹੈ, ਉਹ ਇਸਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੌਂਪੇਗਾ [ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਧਿਆਇ XVIII ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਚਨਬੱਧਤਾ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ]।

27. ਧਾਰਾ 323 ਕਰੋੜ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸਕੈਨਿੰਗ। ਪੀਸੀ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, "ਮੁੱਖ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਿਹੜਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹੋਵੇਗਾ", ਇਹ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਧਾਰਾ 323, ਸੀ.ਆਰ. ਪੀਸੀ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਅਭਿਆਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਯਕੀਨਨ, ਧਾਰਾ 323 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਬੰਧਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਆਮ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਬੰਧਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਅਜੀਬ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜੋ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਜ਼ਾ 7 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 8 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਦੀ ਕੈਦ ਭੁਗਤ ਚੁੱਕਾ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ 86 ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ 10 ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਹੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਚੀਫ਼ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਰਾਏਪੁਰ ਨੇ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਧੀਨ ਕੇਸ, ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਰਾਜ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਨਿਊ ਰਾਜੇਂਦਰ ਨਗਰ, ਰਾਏਪੁਰ ਦੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰ. 22/2015 ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ, ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਹ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਕਤ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ। ਇਹ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਕਾਪੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕੇਸ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ 'ਤੇ, ਸਬੰਧਤ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਅਧਿਆਇ XVIII, ਸੀਆਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਏਗੀ। ਪੀ.ਸੀ. ਸਬੰਧਤ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਅਤੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰੇਗੀ।

28. ਉਪਰੋਕਤ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਹੈਂਡਨੇਟਸ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ: ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ:

ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ

ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra
Advocate